

1

SOUTH FERRY

De trap naar de metro gaat de diepte in totdat hij wordt verzwoegen door het donker. Ben Cross staat op de vierde trede. Hij grijpt de leuning steviger vast en ziet hoe mensen hem zonder enige aarzeling passeren: toeristen rechtstreeks van de veerboot, personal trainers terugkerend van hun trainingen in het park, genoeg 'pakken' om een kleine maar stijlvolle herenmodezaak mee te beginnen. Ze passeren hem allemaal en verdwijnen in het zwarte gat alsof het de normaalste zaak van de wereld is dat je er bij het afdalen op kunt vertrouwen dat er elke keer als je je voet verzet een trede zal zijn.

Die ochtend had Ben dat vertrouwen ook gehad, maar dat was een andere Ben. Eentje met een goede nachtrust achter de rug en een kop sterke koffie achter de kiezen, en de belofte van een nieuw leven dat hem aan het einde van de rit wachtte.

In de zes uur die sindsdien zijn verstreken, is er veel veranderd.

Iemand stoot tegen hem aan waardoor Ben schrikt. Niet heel erg, maar zijn grip op de leuning voelt glibberig, alsof hij die elk moment kan verliezen waardoor hij van de trap zou tuimelen. Hij klampt zich niet vast, omdat hij denkt dat hij daardoor juist het noodlot zou tarten. In het voorbijlopen zegt de man iets, maar Ben verstaat hem niet omdat al zijn

aandacht gefocust is op de lange schaduw die de laatste treden opslokt. Het is niet druk op de trap dus is het wel duidelijk wat er met de stoot wordt bedoeld. *Wat sta je daar nou te treuzelen? Ben je soms achterlijk?*

Hij hoeft dit niet te doen. De metro is snel, maar niet bepaald handig – in ieder geval niet voor hem – en hij hoeft ook niet opeens ergens dringend te zijn. Een taxi zou ideaal zijn: een afgesloten ruimte waarin hij kan proberen iets van het afgelopen halfuur te begrijpen. Maar Ben hoort het verkeerslawaaï in de verte, het heeft dezelfde opgefokte energie als een huiselijke ruzie twee appartementen verderop. Alles bij elkaar genomen voelt het voor Ben te riskant om voor zeventig cent per minuut in het verkeer vast te staan.

Hij zou de bus kunnen nemen, maar alle bussen waarin hij ooit heeft gezeten waren een hel op zich. De laatste keer dat Ben in een bus zat, was er een vrouw met een kinderwagen vol – of, heel even vol – katten.

Hij zou ook gewoon kunnen gaan lopen.

Ben wil daar liever niet aan denken. Het is bijna veertig graden en volgens de voorspelling wordt het nog warmer. Hij draagt een pak dat eigenlijk donkerblauw hoort te zijn, maar dat nu aanvoelt als een van die speciale soorten zwart die alle warmte absorberen.

Ben kan zich voorstellen hoe verschrikkelijk die wandeling uptown na tien minuten aanvoelt, laat staan na een uur.

De gedachte aan gratis airconditioning in de metro brengt hem twee treden lager, hand over hand langs de leuning, voortdurend drie contactpunten, als een bergbeklimmer, tot het donkere gat hem opnieuw tegenhoudt.

Een behulpzame hand op zijn schouder veroorzaakt een kleine schok. Niet zo stevig om hem te laten schrikken, maar eerder om hem weer tot zichzelf te brengen. Met beide voeten op aarde terug te zetten. Het effect is echter precies het tegenovergestelde. Het voelt alsof de treden onder hem wegvallen, en daarmee de afgelopen vijftien jaar.

Je dacht dat mensen het zouden vergeten. Die gedachte

stuwt zich als een hittegolf in zijn borst omhoog. *Je dacht dat jij het zou vergeten.*

Een van Bens therapeuten had hem ooit verteld dat mensen voortdurend slechte gedachten hebben. Die horen bij het leven: we gaan altijd uit van het ergste, zodat we kunnen voorkomen dat het gebeurt. Zoals in je auto over een brug rijden en heel even de drang voelen om het stuur om te gooien en door de vangrail te knallen.

Ben heeft zich nooit afgevraagd of anderen ook door slechte gedachten worden bestookt, zoals hij. Zelfs als de stem zwijgt, voelt hij het nog steeds, alsof iemand op zijn schouder leunt, klaar om hem te bekritisieren, om hem te vertellen hoe waardevol hij is.

‘De eerste stap is altijd de moeilijkste, toch?’

De stem van de man is diep, met een vleugje Zuiden erin. Ben had ooit een docent uit Charlotte die precies zo sprak, en juist die associatie doorbreekt zijn gedachtstroom en dwingt hem om de man te antwoorden.

‘Ik... ik...’ stamelt Ben. Hij kijkt het rechthoekige, zwarte gat in dat onder zijn blik lijkt te krimpen. ‘Ik denk dat ik de bus neem,’ zegt hij.

‘Dat is jouw keuze,’ zegt de man. ‘Om niet te zeggen, een prima keuze.’ Ben kijkt niet naar de man – hij wil geen oogcontact – en toch denkt hij te weten hoe hij eruitziet: geruit overhemd, beige jas, spijkerbroek over een paar afgetrapte laarzen. ‘Toch ben je naar de metro gegaan. Laat je hem winnen?’

‘Hij wint niet van mij.’ Overspoeld door een golf van schaamte spuwt Ben de woorden bijna uit.

‘Zeker wel,’ zegt de man onverstaanbaar, met zijn hand nog steeds stevig op Bens schouder.

Hij lijkt iets uit zijn zak te halen, en heel even denkt Ben dat het een mes is. Dat dit zijn einde wordt: neergestoken door een countryzanger voor de ingang van de New Yorkse metro.

‘Ik weet misschien niet precies waar je mee zit,’ zegt de man, ‘maar ik herken het wel.’

Ben kijkt omlaag. De man steekt een hand naar hem uit, op borsthoogte, met daarin als een soort offer één pokerfiche. Als hij beter kijkt, ziet hij wat erop geschreven staat: drie woorden die de zijden van een driehoek vormen. *Eenheid, Herstel, Dienstbaarheid.* Het is een AA-fiche, en de xv die er groot op staat laat zien dat de eigenaar al vijftien jaar nuchter is.

Ben vraagt zich af wat voor soort dronkaard de man moet zijn geweest: het stille type dat het verbergt, met in de stortbak van de wc verstopte of onder de werkbank getapete flessen; of misschien een erger type, constant balancerend op het scherp van de snede, bij wie de neiging tot geweld steeds opnieuw in meer of mindere mate wordt aangewakkerd door wat hij die dag gedronken heeft. Er zijn maar weinig redenen om een vreemde te helpen, en Ben wist niet beter dan dat de meeste daarvan daden van boetedoening waren.

‘Denk je dat ik hulp nodig heb?’

‘Jongen, we hebben allemaal hulp nodig.’ De hand sluit zich om het fiche en laat het verdwijnen in de geheime zak waar het uit kwam. ‘Maar nu? Nu is het aan jou.’

Ben wil iets sarcastisch zeggen over deze motiverende woorden die op een koelkastmagneet niet zouden misstaan, maar de druk van de hand van de man houdt hem tegen.

‘Je kunt de bus nemen,’ zegt de man, ‘maar als je dat doet, wordt die keuze door je angst gemaakt.’ Hij lacht laag en schor. ‘Trouwens, wie neemt er tegenwoordig nog de bus. De bus is voor idioten.’

Hij geeft Ben een vaderlijk kneepje in de schouder – *ga ervoor, jongen* – en dan is de druk weg. Wanneer Ben zich omdraait om de man aan te kijken, is hij hem al gepasseerd op weg naar beneden: brede schouders, donkerbruin haar – te donker om niet geverfd te zijn – met een kalende kruin, zijn leeftijd zichtbaar in de voorzichtige manier waarop hij de trap afdaald. Precies zoals Ben al had vermoed draagt hij een beige jas en een spijkerbroek, maar de laarzen ontbreken. In plaats daarvan draagt hij een paar lompe, nepleren schoenen. Het soort orthopedische stappers dat je in een tijdschrift voor

gepensioneerden zou kunnen aantreffen, gemaakt met de robuuste eenvoud van een kogelhamer, voor de superlage prijs van negenenveertig dollar en negenennegentig cent, zonder verzendkosten.

Ben vraagt zich af hoe het moet zijn geweest om op de pensioenleeftijd nuchter te worden, en hoeveel moeite het gekost moet hebben om zo te blijven.

Vijftien jaar. Dat hij dit getal met hem deelt, voelt als een teken. Alsof Ben hem wel moest tegenkomen, moest horen wat hij te zeggen had.

Alsof hij de metro wel moest nemen.

Zijn greep op de leuning verslapt en hij doet een stap omhoog richting de metro-ingang, zijn linkervoet volgt zijn rechter als een loden gewicht.

De man had ongelijk. De eerste stap is helemaal niet moeilijk. De tweede wel, de stap die komt nadat je eraan overgeeft en beseft dat je moet doorzetten: dat is de echte klootzak.

Hij neemt de rest van de treden in een roes, struikelend over zijn eigen benen, zichzelf geen moment gunnend om aan iets anders te denken dan aan het bewaren van zijn evenwicht. Voor hij ook maar in paniek kan raken doemt de leegte onderaan de trap op in zijn blikveld als een golf die tegen een klif beukt, schrikbarend hoog en onontkoombaar, en zijn hart maakt een reuzensprong in zijn borst...

En voor de angst vat op hem kan krijgen, is hij erdoorheen.

Zodra hij in het metrostation is, komt Ben tot rust, want hier is alles gericht op het geruststellen van mensen. Anders valt het niet uit te leggen. Vrijwillig dertig meter afdalen om in een metalen buis te kruipen; voelen hoe het ding onder zo'n honderd miljoen ton aan stad schokt en schudt tijdens een rit die continu onderbroken wordt. Daar moet je wel knettergek voor zijn.

Alles, van hoe de ruimte zich opent naar het poortje tot het felle tl-licht dat van elke tegelwand weerkaatst, is bedoeld om je hersens te misleiden en je niet te laten denken dat je in feite een constructiefout verwijderd bent van het levend begraven

worden. Overal zijn borden en schermen waarop de haast is samengeperst tot enkele cijfers, en op elke vrije plek hangt een poster voor een Broadway-show.

Maar op de lucht hebben ze geen vat. Ze kunnen alles schoonmaken en schrobben en poetsen wat ze willen, het zal de geur van aarde nooit kunnen verbloemen, de zuiging en druk van de lucht die door passerende metro's wordt verplaatst, of de constante hitte die er heerst: het gezamenlijke effect van zeventuizend metro's met airconditioning die onafgebroken hun warme adem in de tunnels blazen. Boven op straat is het al heet, maar hier beneden stapelt de hitte zich op als een muur die je huid laat prikken van het zweet.

Lijn 1 richting het noorden staat op het punt van vertrek. Ben heeft geen zin om een sprintje te trekken, maar hij denkt dat hij, als hij een beetje doorloopt, het wel kan halen. Het vooruitzicht van een overwinning – al is het maar een kleine – zet het benauwde gevoel van het lage plafond (dat steeds dichterbij lijkt te komen) opzij. Hij buigt zijn hoofd en versnelt zijn pas, precies op het moment dat de menigte in het station uiteen lijkt te wijken om hem te laten passeren.

De adrenalinerush brengt hem tot onderaan de roltrap. De mensen voor hem bewegen zich net iets te traag waardoor ze iedereen ophouden. De mensen achter hem zuchten en botsen tegen hem op, alsof hij er wat aan kan doen dat ze opgehouden worden, alsof hun uitingen van ongenoegen op een wonderlijke manier de weg vrij zouden maken. Hij reageert niet. Een stemmetje in zijn hoofd zegt dat hij zijn aktetas moet kantelen, moet doen alsof hij struikelt en de tas richting iemands kruis moet zwaaien, maar hij weigert ernaar te luisteren. Waarom het risico lopen dat zijn dag nog beroerder wordt?

De conductrice staat op het punt om de zoemer in te drukken om duidelijk te maken dat de deuren sluiten. Normaal gesproken zou Ben naar het midden van de metro lopen om meer kans op een zitplaats te hebben, maar nu heeft hij nog net tijd om achter in de tweede wagon te duiken.

De deuren blijven nog twintig seconden openstaan voordat

ze sluiten en de metro in beweging komt.

Ben schenkt er weinig aandacht aan. Hij had zich niet zo hoeven te haasten, want er is nog ruimte zat in de wagon. Het is iets meer dan halfvol, en er zijn nog genoeg vrije zitplaatsen. Hij gaat op een lege plek in het voorste deel van de wagon zitten, en beseft dat ‘halfvol’ behoorlijk druk aanvoelt voor midden op de dag. Tijdens zijn studie had hij zich afgevraagd wat voor mensen er tijd hadden om midden op de dag rond te lopen op de campus of in de metro te zitten. Waren ze dan niet druk? Hadden ze niets beters te doen?

Het antwoord – tenminste voor hem – was eenvoudig. Hij hoeft nergens anders te zijn. Nu niet en ook niet in de nabije toekomst.

Ben haalt diep adem en legt zijn handen op de aktetas die symbool had gestaan voor de toekomst – zijn toekomst.

Ontslagen op je allereerste, volle werkdag, denkt hij. Dat was het dan met die frisse start, cowboy.

De metro schokt vooruit waardoor hij tegen de rugleuning wordt gedrukt, versnelt, en rijdt zonder aarzeling de duisternis van de tunnel in.

2

BROOKLYN

Het is een onveranderlijk feit van het universum dat je dag, als je meer dan één keer op de snooze-knop drukt wanneer de wekker afgaat, zich ergens tussen kut en nog erger zal bevinden.

Hoewel ze dat heel goed weet, drukt rechercheur Kelly Hendricks drie keer op die van haar, voordat ze besluit dat het genoeg is geweest.

De race tegen de klok die daar het gevolg van is – ze had het ontbijt zo snel weggewerkt dat bijna de helft ervan op haar blouse belandde, klokte een volle beker koffie naar binnen die zo heet was dat haar tanden en tandvlees haar met recht een proces zouden kunnen aandoen, en liet haar haar zoals het was – zorgt ervoor dat ze die dingen pas merkt als het al te laat is. Hernandez zit haar in zijn aftandse Hyundai op te wachten. Op het moment dat zij de stoep op stapt, klikt hij het passagiersportier voor haar open, en ineens vraagt ze zich af: waarom heb ik me in godsnaam niet ziek gemeld?

‘Je ziet wat bleekjes,’ zegt Hernandez. Hij heeft de motor al gestart, maar wacht met weggrijden tot het portier dichtzit en hij de klik van de gordel hoort. Kelly weet dat, dus ze wacht even, net lang genoeg om hem te ergeren, maar niet zo lang dat hij zich genoodzaakt voelt om er iets van te zeggen, en klikt de gordel dan pas vast.

‘Het komt door mijn nieuwe pak,’ zegt Kelly. ‘Volgens de verkoper zouden mannen voor mij in de rij staan.’ Ze snuift. ‘Hij vergat erbij te zeggen dat het allemaal uitvaartondernemers zouden zijn.’

‘Bleek is in, heb ik gehoord.’ Hij trekt op en voegt in zonder richting aan te geven, met de onmiskenbare aura van een agent die in een grijze importauto met drie ton op de teller zijn plek in het verkeer opeist.

‘Ik verwacht er niet veel van,’ zegt ze.

‘Dat zou je juist wel moeten doen. En ga erbij liggen, misschien heb je geluk en gaat iemand je mond-op-mond geven.’

‘Dat is allemaal leuk en aardig totdat ze je een optater met een defibrillator geven.’

Hernandez kijkt uit het zijraampje en fronst. Hij grijpt naar de radio, maar bedenkt zich en geeft gas om het gat met de auto voor hen te dichten.

‘Wat zag je?’

‘Niets,’ zegt Hernandez. ‘Gewoon wat kinderen. Ik begin op mijn oude dag ietwat nerveus te worden. Echt waar, ik meen het.’

‘Je voelt je bedreigd door hun jeugd,’ zegt Kelly. ‘Ze hebben iets wat jij nooit meer terugkrijgt, en dat jaagt je de stuipen op het lijf.’

Hij fronst opnieuw. ‘Ben jij niet, wat is het, zo’n acht jaar ouder dan ik?’

‘Ik doe maar alsof ik dat niet gehoord heb.’ Ze zegt het nonchalant, maar de steek treft doel. Kelly drukt haar vingers in haar handpalmen – geen vuisten, nooit zoiets opzichtig – en strekt ze dan weer. Ze voelt hoe de spanning in haar pezen opbouwt en weer wegebt. Als het bedoeld is om haar een beter gevoel te geven, dan is dat jammerlijk mislukt.

Acht jaar langer de tijd gehad om dezelfde ladder te beklimmen, en één slechte dag om het allemaal naar de kloten te helpen.

‘Waar moet ik je afzetten?’ vraagt hij.

‘Cortlandt.’

Hernandez blaast zijn wangen bol. ‘In dit verkeer? Ik zet je af aan de andere kant van de Williamsburg Bridge, dan kun je daar de J-lijn pakken of zo.’

‘Hernandez,’ zegt Kelly, ‘volgens het rooster moet ik de hele dag in de metro zwervers in de smiezen houden. Ik ga geen seconde langer ondergronds dan strikt noodzakelijk.’

‘Wat is dit eigenlijk voor klus? Een pr-stunt of zoiets?’

‘Zoiets ja.’

‘Lekker makkelijk, beetje op de foto gaan in plaats van echt politiewerk te doen.’

Het is geen pr-stunt. Hoeveel glans Hernandez er ook aan probeert te geven, dit is niet op te poetsen tot iets anders dan wat het is: een kutklus.

Een of andere hotemetoot op het bureau heeft deze functie speciaal voor haar bedacht: districtoverschrijdende interdepartementale procedure- en communicatiefunctionaris. Ze hadden haar net zo goed een badge kunnen geven met daarop PRUTSER. Als iemand op je bureau verschijnt met een functi omschrijving die lang genoeg is om een halve pocket mee te vullen, weet je dat er iets in zijn of haar carrière goed is misgegaan. Rechercheur is één woord, en iedereen weet meteen wat het betekent. Agent. Brigadier. Commandant. Om dat te begrijpen heb je geen uitleg van tien minuten nodig. Soms betrapt Kelly zich erop dat ze toch betekenis probeert te geven aan haar functie – districtoverschrijdende interdepartementale procedure- en communicatiefunctionaris – maar telkens herinnert ze zichzelf eraan dat het niets anders betekent dan dat ze haar straf moet volbrengen. Een verplichte bedevaart van het ene bureau naar het andere, om aan de agenten daar te worden getoond als waarschuwing: dit kan jou ook overkomen.

Toch had het nog erger gekund. Ze had ook zomaar weer in uniform op straat kunnen belanden.

Of ontslagen kunnen worden.

‘Heeft de metro tegenwoordig zijn eigen politie?’

Kelly schraapt haar keel om te verbergen dat Hernandez

tegen zichzelf aan het praten was, terwijl zij zich zat op te winden. ‘Altijd al gehad,’ zegt ze. ‘NCO’s, oftewel *neighborhood coordination officers*. Zij zijn het aanspreekpunt tussen het metrobedrijf, de NYPD en het publiek, en dragen er mede zorg voor dat in een van de grootste en drukste openbaarvervoersnetwerken ter wereld een veilige en positieve sfeer wordt gewaarborgd.’

Hernandez kijkt haar grijnzend aan. ‘Krijg nou wat, je hebt je huiswerk gedaan.’

‘Ik wil gewoon weten wie er in mijn cornflakes pist, voordat ik een hap neem, meer niet.’

‘En hoe zijn die NCO’s nou echt?’

Kelly heeft ook daar onderzoek naar gedaan. ‘Totaal vernipt,’ zegt ze. ‘De stad wil dat de treinen rijden, punt. Geen oponthoud, geen vertragingen, geen gezeik. Als iemand onder een trein belandt of op het perron wordt neergestoken, vragen ze als eerste hoeveel minuten vertraging dat oplevert.’

‘Jezus,’ zegt Hernandez. ‘Dus als je iemand wilt ombrengen, kun je dat het beste in de metro doen.’

‘Ja, en dan mogen jij en ik naar de camerabeelden kijken tot we scheelzien.’

‘Dat is een waarheid als een koe.’

Terwijl ze over de Williamsburg Bridge rijden, vervallen ze in stilte. Kelly heeft geen oog voor het uitzicht – het is te vertrouwd om er meer dan een vluchtige blik op te werpen – maar haar blik wordt altijd wel getrokken door het water. De stad past er niet bij, niet zoals bomen of zand dat doen. Beton en glas helemaal tot aan het water, maar alleen daar gestopt omdat geen verzekeraar op een ponton gebouwde wolkenkrabbers wil verzekeren. Nog niet, in elk geval.

Vanaf deze afstand lijkt het water bijna schoon.

De auto mindert vaart en Kelly ziet hoe het verkeer verderop samenklontert. ‘Waar moet ik in godsnaam met die gasten over praten, Hernandez?’ vraagt ze. ‘Alsof we iets van hen kunnen leren, tenzij we voor het bureau willen gaan staan om toeristen de weg naar Broadway te wijzen.’